

Mojca Dolinar
Zavod RS za šolstvo

Ustvarjalnost in ustvarjalnost

V zadnjih sončnih jesenskih dneh razmišljamo o ustvarjalnosti, o iskanju časa, da si dovolimo biti kot otroci, ki spontano uživajo v raziskovanju novih in novih kombinacij sestavljanja najdenih materialov, ki jih obkrožajo, ali pa izboljšujejo in izumljajo svoje predmete za igro. Danes smo lahko ustvarjalni vsi. Ustvarjalnost je veščina uspešnih ljudi in omogoča premagovanje različnih izzivov v življenju in ustvarjanje novih rešitev. Je tudi ena najbolj iskanih lastnosti v družbi. Današnje pojmovanje ustvarjalnosti se razlikuje od tistega, ki je bilo nekdaj. Pa si pogledjmo, kako se je pojmovanje ustvarjalnosti spreminjalo skozi čas.

V starem veku, v antični Grčiji so razumevali ustvarjalnost kot danost od boga, dar, ki so ga prejeli redki izbranci. Tako so pojmovali ustvarjalnost tudi v srednjem veku, pripisovali so jo božjemu ustvarjanju, človek pa je bil podrejen božji usodi. V novem veku se odnos do ustvarjalnosti spreminja in postaja človeška lastnost, kar spremeni pogled na sposobnost ustvarjanja, kot ustvarjanje izvirnih izdelkov posameznika. V času industrijske revolucije je koncept ustvarjalnosti individualnih stvaritev prešel v splošno rabo. Veliko zanimanje za ustvarjalnost se razvije ob koncu 20. in v začetku 21. stoletja, tako na teoretičnem utemeljevanju, kot na prikazovanju družbene ustvarjalnosti. Čas informacijske dobe je čas množičnih izumov, tehničnih izboljšav in invencij. Po mnenju antropologov je zanimanje za ustvarjalnost povezano predvsem z gospodarskimi spremembami in zanimanjem za inovacijske učinke ustvarjalnega procesa. Koncept modernega življenja ceni inovacije predvsem z vidika izdelave novih izdelkov, ki omogočajo lažje in boljše življenje ljudi. Prav tako skušamo doseči izboljšave na vseh ostalih področjih življenja. Zanimanje za spodbujanje ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetnosti se povečuje in razvijajo se številni sodobni pristopi in ustvarjalne tehnike. Sodobni pogled na ustvarjalnost je večperspektiven, ustvarjalnost obravnava kot kognitivno zmožnost, osebnostno lastnost, genetiko in kontekst psihosocialnega vpliva okolja.

Za razliko od ustvarjalnosti z namenom individualnih stvaritev družbenih potreb, pa je bila ustvarjalnost v kulturi in umetnosti vedno podrejena ustvarjalnosti in individualnosti posameznikovega izraza. Občutljivost za svet okoli nas, umetnost in raziskovanje lastnega doživljanja sveta, umetnosti ter občutkov omogoča interpretacijo skozi lastno umetniško izražanje in raziskovanje izraznih možnosti različnih umetniških področij.

Ob zaključevanju razmišljanja o spreminjanju pogleda na ustvarjalnost naj vam zaželim, da so dnevi daljših noči priložnosti, da najdemo otroka v sebi in si dovolimo biti ustvarjalni na sebi lasten način.

Mojca Dolinar